

โครงการการต่อยอดเศษเสื่อกกจันทบูรสู่สินค้าสร้างสรรค์ กรณีศึกษาการออกแบบเฟอร์นิเจอร์

Project to Repurpose Chanthaburi Reed Mat Scraps into Creative Products:
A Case Study of Furniture Design

ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์¹ จิตนิพิฐส์ สุวรรณพันธ์²
จิรัชญา สุนพคุณศรี³ โชติกา กิตติกวินเดช⁴ ัญญาพร บัวเฟื่อน⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเสื่อกกจันทบูร ออกแบบและพัฒนาสินค้าสร้างสรรค์ประเภทเฟอร์นิเจอร์จากเศษเสื่อกก และอนุรักษ์สืบทอดคุณค่าของเศษเสื่อกกที่ไม่ได้ใช้แล้ว กรณีศึกษาในชุมชนบางสระเก้าและชุมชนเสม็ดงาม จังหวัดจันทบุรี ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-ตุลาคม พ.ศ. 2568 การวิจัยใช้วิธีการแบบผสมผสาน ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ผลิตเสื่อกก 3 ท่าน และนักออกแบบผลิตภัณฑ์ 1 ท่าน และการวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน อายุ 18-60 ปี ผลการศึกษาพบว่าเศษเสื่อกกที่เหลือจากกระบวนการผลิตมีปริมาณมากและไม่ได้รับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ ผู้บริโภคส่วนใหญ่สนใจผลิตภัณฑ์จากเศษเสื่อกกและเห็นด้วยกับการนำมาต่อยอดเป็นสินค้าสร้างสรรค์ คณะผู้วิจัยได้พัฒนาต้นแบบโคมไฟจากเศษเสื่อกกจันทบูร 2 รูปแบบ คือ "มณีจันทร์" โคมไฟระย้าสไตล์ร่วมสมัยโทนสีเอิร์ธโทน และ "แฉววาริ" โคมไฟตั้งโต๊ะสไตล์มินิมอลโทนสีฟ้า โดยใช้เทคนิคการหล่อเรซินเพื่อคงอัตลักษณ์ของเสื่อกก ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการจัดแสดงใน

¹ อาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; College of Innovation Thammasat University; Email: nuraweewan@gmail.com

² นักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; College of Innovation Thammasat University, Email: jitnipit.su@gmail.com

³ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; College of Innovation Thammasat University, Email: chom.act@gmail.com

⁴ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; College of Innovation Thammasat University, Email: tanyaporn82835@gmail.com

⁵ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; College of Innovation Thammasat University, Email: annie2612chotika@gmail.com

นิทรรศการ "ME MAT(CH)U" ที่หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานครระหว่างวันที่ 28 ตุลาคม-2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2568 ผู้เข้าชม 93 คน ให้คะแนนความพึงพอใจและความเข้าใจในระดับสูง (มากกว่า 80% ให้คะแนนระดับ 5) การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าเศษเสื่อกกจันทบูรสามารถนำมาสร้างคุณค่าใหม่ได้ทั้งในมิติวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ผ่านแนวคิดการออกแบบสร้างสรรค์และแนวคิดอัพไซเคิล ซึ่งช่วยลดของเสียสร้างรายได้ให้ชุมชน และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: เศษเสื่อกกจันทบูร สินค้าสร้างสรรค์ เพอร์นิเจอร์ อัพไซเคิล ภูมิปัญญาท้องถิ่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ เศรษฐกิจสร้างสรรค์

ABSTRACT

This research aimed to study the wisdom of Chanthaburi reed mats, design and develop creative furniture products from reed mat scraps, and conserve the value of unused reed mat scraps. The case study was conducted in Bang Sakao and Samed Ngam communities, Chanthaburi Province, between February and October 2025.

The research employed mixed methods, including qualitative research through in-depth interviews with three reed mat producers and one product designer, and quantitative research using online questionnaires from 400 samples aged 18-60 years. The study found that a large amount of reed mat scraps from the production process was not being reused. Most consumers were interested in products made from reed mat scraps and agreed with their upcycling into creative products.

The research team developed two lamp prototypes from Chanthaburi reed mat scraps: "Manee Chan" - a contemporary chandelier-style lamp in earth tones, and "Waew Waree" - a minimalist table lamp in blue tones. Resin casting technique was used to preserve the mat's identity. The products were exhibited at "ME MAT(CH)U" exhibition at Bangkok Art and Culture Centre from October 28 to November 2, 2025. Ninety-three visitors rated their satisfaction and understanding at high levels (more than 80% gave a rating of 5).

This research demonstrates that Chanthaburi reed mat scraps can create new value in both cultural and economic dimensions through creative design concepts and upcycling

approaches, which help reduce waste, generate income for communities, and sustainably preserve local wisdom.

Keywords: Chanthaburi Reed Mat Scraps, Creative Products, Furniture, Upcycling, Local Wisdom, Product Design, Creative Economy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เสื่อกกจันทบุรีถือเป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของชาวจันทบุรีที่มีอัตลักษณ์แสดงถึงวิถีชีวิตอันเรียบง่ายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เสื่อกกจันทบุรีถูกใช้ในหลากหลายโอกาสทั้งในชีวิตประจำวัน งานประเพณี และพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ยังเป็นงานหัตถกรรมที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยสืบสานองค์ความรู้วิธีการทอเสื่อกกมาจากชาวญวนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดจันทบุรี

การนำกกมาทอเป็นเสื่อต้องอาศัยความประณีตและทักษะของช่างฝีมือ กระบวนการผลิตมีความซับซ้อนและใช้เวลามาก แม้ว่าการผลิตเสื่อกกจะเป็นกระบวนการที่ละเอียดและต้องใช้ความชำนาญสูง แต่ก็ทำให้เกิดเศษวัสดุเหลือใช้ปริมาณมากจากหลายขั้นตอนของกระบวนการผลิต เศษเหล่านี้มักไม่ได้รับการนำกลับมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

เศษเสื่อกกเกิดขึ้นจากหลากหลายขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบไปจนถึงการตกแต่งและขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ รวมถึงการปลุกและเก็บเกี่ยวกก การเตรียมเส้นกกสำหรับทอ การย้อมสีและตากแห้ง การทอเสื่อ การตัดแต่งขอบเสื่อ และการตัดเย็บตกแต่งผลิตภัณฑ์ ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ต่างๆ ไม่ได้นำเอาเศษของเสื่อกกมาใช้ จึงทำให้เศษเสื่อกกที่เหลือจากการทำเป็นผลิตภัณฑ์ถูกทิ้งเป็นจำนวนมาก จึงเป็นการสูญเสียทรัพยากรและโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ประกอบกับปัจจุบันเสื่อกกจันทบุรีกำลังเผชิญหน้ากับปัญหามากมาย อาทิ ปัญหาด้านการสืบทอด ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามโลกาภิวัตน์ อัตราการประกอบอาชีพทอเสื่อกก จันทบุรีมีแนวโน้มลดลงเป็นจำนวนมาก เนื่องจากผลตอบแทนจากการจำหน่ายเสื่อกกไม่คุ้มค่ากับความยากและความยาวนานในขั้นตอนการผลิต ผู้ประกอบอาชีพจึงเริ่มหันไปประกอบอาชีพอื่นที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่า

รูปแบบการใช้งานของเสื่อกกจันทบุรีไม่ได้ตอบโจทย์กับบริบทสังคมยุคใหม่ ผู้คนในยุคปัจจุบันไม่ได้เลือกเสื่อมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งยังมีสินค้าเฟอร์นิเจอร์สำเร็จรูปที่อำนวยความสะดวกมากมาย

ด้านการสืบทอด ผู้ประกอบอาชีพทอเสื่อกกส่วนใหญ่เป็นวัยสูงอายุและวัยผู้ใหญ่ คนรุ่นใหม่ไม่ได้ให้ความสนใจกับการสืบทอดการทำเสื่อกก ทำให้ภูมิปัญญาการทอเสื่อกกจันทบุรีที่เป็นเอกลักษณ์เปี่ยมไปด้วยคุณค่าทางวัฒนธรรมขาดความต่อเนื่องในการสืบทอด และอาจสูญหายไปตามกาลเวลา

จากการลงพื้นที่สำรวจ ณ ศูนย์ทอเสื่อกกจันทบูรในอำเภอเสม็ดงาม จังหวัดจันทบุรี พบว่าผู้ทอเสื่อส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและมีจำนวนน้อย คณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่าเศษเสื่อกกเหล่านี้สามารถนำมาต่อยอดและเพิ่มมูลค่าให้เกิดเป็นสินค้าสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนยุคใหม่ ไม่เพียงแต่ช่วยลดปัญหาของเสียจากกระบวนการผลิต แต่ยังเป็นการสร้างสรรคคุณค่าใหม่ให้กับเสื่อกก เป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมเอกลักษณ์ของเสื่อกกจันทบูรซึ่งมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น กระตุ้นให้เกิดความสนใจในงานหัตถกรรมไทยในกลุ่มผู้บริโภคยุคใหม่ และก่อให้เกิดการส่งต่อองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาของเสื่อกกจันทบูร
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาสินค้าสร้างสรรค์รูปแบบของเฟอร์นิเจอร์ที่เหมาะสมกับผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน
3. เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดคุณค่าของเศษเสื่อกกที่ไม่ได้ใช้แล้ว ซึ่งเป็นการสืบสานภูมิปัญญาและสร้างคุณค่าใหม่ให้กับเศษของเสื่อกกจันทบูรผ่านการต่อยอดสินค้าสร้างสรรค์ประเภทเฟอร์นิเจอร์

นิยามศัพท์

เสื่อกกจันทบูร หมายถึง เสื่อที่ผลิตขึ้นจากต้นกกซึ่งขึ้นตามธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี มีเอกลักษณ์โดยมีการใช้เทคนิคการทอแบบพื้นบ้านที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานภายใต้บริบททางวัฒนธรรมของท้องถิ่น การศึกษาในครั้งนี้เก็บข้อมูลจาก 2 ชุมชน คือ ชุมชนบางสระเก้าและชุมชนเสม็ดงาม ซึ่งเสื่อกกจันทบูรมีความโดดเด่นด้านลวดลายที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานและมีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น

สินค้าสร้างสรรค์ หมายถึง สินค้าที่พัฒนาขึ้นโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ผสมผสานกับองค์ความรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม เทคโนโลยี หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างคุณค่าเชิงวัฒนธรรมให้กับสินค้าอย่างมีเอกลักษณ์ โดยสินค้าประเภทนี้มักมีการออกแบบเฉพาะตัวและสะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งที่มาอย่างชัดเจน

ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ ประเพณี หรือภูมิปัญญาของชุมชนหรือสังคมหนึ่ง อาจอยู่ในรูปของสินค้า บริการ หรือสื่อสร้างสรรค์ที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญ

Upcycling หรือแนวคิดอัปไซเคิล หมายถึง กระบวนการแปรรูปวัสดุเหลือใช้หรือผลิตภัณฑ์ที่หมดสภาพจากการใช้งานตามหน้าที่เดิม ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพสูงขึ้นและมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งยังเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ผลิตเสื้อกในจังหวัดจันทบุรีในชุมชนบางสระเก้าและชุมชนเสม็ดงาม จำนวน 3 ท่าน
2. ผู้ที่สนใจการสร้างสรรค์หรือนักออกแบบผลิตภัณฑ์ด้านเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 1 ท่าน
3. ประชาชนทั่วประเทศไทยช่วงอายุ 18-60 ปี จำนวน 400 ท่าน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลา 8 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2568

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยเรื่องการต่อยอดเศษเสื้อจันทบุรีสู่สินค้าสร้างสรรค์ กรณีศึกษาชุมชนเสม็ดงามและชุมชนบางสระเก้า จังหวัดจันทบุรี มีขอบเขตด้านพื้นที่การประกอบอาชีพทอเสื้อกจันทบุรี เนื่องด้วยเสื้อจันทบุรีเป็นสินค้าหัตถกรรมที่เอกลักษณ์ของจังหวัดจันทบุรีและได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยเลือกขอบเขตการศึกษาจาก 2 ชุมชนที่สามารถผลิตเสื้อกได้เป็นจำนวนมากของจังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การจัดทำวิจัยเรื่องการต่อยอดเศษเสื้อกจันทบุรีสู่สินค้าสร้างสรรค์ครอบคลุมถึงการศึกษาและออกแบบสินค้าสร้างสรรค์จากเศษเสื้อกจันทบุรี โดยมุ่งเน้นศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามออนไลน์ และข้อมูลเอกสารจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาเสื้อกจันทบุรี

เสื้อกจันทบุรีถือเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของจังหวัดจันทบุรี ผลิตจากต้นกกกลมที่พบในพื้นที่น้ำกร่อย ชาวจันทบุรีมีประวัติการทอเสื้อมายาวนานกว่า 120 ปี โดยมีต้นกำเนิดจากกลุ่มชาวคาทอลิกที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในหมู่บ้านญวน ในช่วงแรกใช้สีย้อมจากธรรมชาติ เช่น สีแดงจากเปลือกยาง สีดำจากลูกมะเกลือ และสีเหลืองจากขมิ้น

ในราวปี พ.ศ. 2493 สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีได้ทรงฟื้นฟูการทอเสื่อ โดยริเริ่มการออกแบบ ลวดลาย ปรับปรุงวิธีฟอกและย้อมสี พร้อมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของผลิตภัณฑ์ที่ รู้จักกันในชื่อ "เสื่อสมเด็จพระเจ้ารำไพพรรณี" ในปัจจุบันหมู่บ้านในหลายพื้นที่ของจันทบุรี เช่น บ้านเสม็ดงาม บ้านบางสระแก้ว ยังคงสืบสานการทอเสื่อกันอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดสินค้าสร้างสรรค์

สินค้าสร้างสรรค์หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการนำความคิดสร้างสรรค์มาผสมผสานกับองค์ความรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสินค้าและบริการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตอบโจทย์ทั้งด้านประโยชน์ใช้สอยและคุณค่าทางวัฒนธรรม สินค้าเหล่านี้มักมีเรื่องราวที่สามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ของผู้ผลิตหรือชุมชน

จุดเด่นของสินค้าสร้างสรรค์อยู่ที่การสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยแนวคิดที่แตกต่างจากสินค้าทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบ การเล่าเรื่องราว การนำวัตถุดิบหรือเทคนิคดั้งเดิมมาพัฒนาให้ร่วมสมัยมากขึ้น หรือแม้แต่การผสมผสานกับนวัตกรรมสมัยใหม่

แนวคิดการออกแบบ

วิมล จูฑะวิภาต (2548) กล่าวว่า การออกแบบเป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการผสมผสานทางความคิดอย่างเป็นกระบวนการเพื่อสร้างชิ้นงานที่สามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี มีความเหมาะสมแก่การใช้และความสวยงาม หลักการออกแบบเบื้องต้นประกอบด้วย เส้น รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว ลวดลาย สี และช่วงระยะ และนวนล้อง บุญวงศ์ (2542) ได้กล่าวถึงหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ควรคำนึงถึง 10 อย่าง ได้แก่ หน้าที่ใช้สอย ความปลอดภัย ความแข็งแรง ขนาดและสัดส่วนตามหลักสรีรศาสตร์ ความสวยงาม ราคา การดูแลและบำรุงรักษา การใช้วัสดุที่เหมาะสม กระบวนการในผลิต และการขนส่ง

การออกแบบและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

อรัญ วนิชากร (2559) เสนอแนวคิดการออกแบบและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นว่าควรสะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โดยมี 6 กระบวนการ คือ การสร้างแรงบันดาลใจจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การร่างภาพเพื่อศึกษาสัญลักษณ์รูปทรง การตัดทอนรายละเอียด การถ่ายทอดสัญลักษณ์รูปทรงสู่การจัดการรูปทรงและองค์ประกอบ การออกแบบเพื่อประสานพฤติกรรมและประโยชน์ในการใช้สอยรูปแบบใหม่ และการผลิตต้นแบบ

หลักการออกแบบเฟอร์นิเจอร์

วิมนะ จุฑะวิภาต (2548) ได้แบ่งขั้นตอนในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์เป็น 2 ขั้นตอน คือ การออกแบบโครงสร้าง (structural design) และการออกแบบตกแต่งโครงสร้าง (decorative design) การออกแบบโครงสร้างต้องคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้งาน สัดส่วนและขนาด การคงสภาพที่แท้จริงของวัสดุ และการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม ส่วนการออกแบบตกแต่งโครงสร้างต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกับโครงสร้างและช่วยส่งเสริมให้งานมีความสวยงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แนวคิดอัปไซเคิล (Upcycling)

แนวคิด Upcycling หมายถึงกระบวนการแปรรูปวัสดุเหลือใช้หรือผลิตภัณฑ์ที่หมดสภาพจากการใช้งานตามหน้าที่เดิม ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพสูงขึ้นและมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งยังเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กระบวนการอัปไซเคิลประกอบด้วยหลายขั้นตอน ได้แก่ การสร้างความตระหนักรู้ต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การคัดแยกเศษวัสดุ การทดลองเชิงเทคนิค การเลือกเทคนิคที่เหมาะสม การออกแบบผลิตภัณฑ์ การพัฒนาวิธีการขึ้นรูป การสร้างและปรับปรุงต้นแบบ และการทดลองตลาด

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เศรษฐกิจสร้างสรรค์คือแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้ การศึกษา ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญา โดยเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่ม ไม่เพียงแต่ในเชิงเศรษฐกิจ หากยังรวมถึงคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม

ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 5 ระดับ คือ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ ความต้องการการยกย่อง และความต้องการความสำเร็จในชีวิตหรือการบรรลุตนเอง ทฤษฎีนี้สามารถนำมาใช้วิเคราะห์พฤติกรรมและการเลือกซื้อของผู้บริโภค

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ซื้อสินค้าทางวัฒนธรรม

ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Culture factors) ซึ่งวัฒนธรรม วิถีชีวิต หรือความเชื่อมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของมนุษย์ และปัจจัยทางสังคม (Social factors) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มอ้างอิง ครอบครัว และสถานะบทบาททางสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สริตา น้อยดัด (2564) ศึกษาเรื่อง "จากเสื่อกกญวนสู่เสื่อกกจันทบูร" พบว่าเสื่อกกจันทบูรมีการสืบทอดภูมิปัญญาการทอมาจากชาวญวนที่ย้ายมาอพยพอยู่ในจังหวัดจันทบุรี และมีการปรับเปลี่ยนตามบริบทของท้องถิ่นจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด

ภัทรบดี พิมพิทิก และคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง "การสร้างสรรค์เครื่องประดับจากเสื่อกกจันทบูร" เพื่อศึกษาข้อมูลการสร้างสรรค์ การออกแบบ และการผลิตต้นแบบเครื่องประดับ รวมถึงสำรวจความต้องการและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำเสื่อกกมาประยุกต์เป็นเครื่องประดับ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ศึกษาภูมิปัญญาของเสื่อกกจันทบูร ณ ชุมชนที่ทอเสื่อกกจันทบูรในจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ชุมชนบางสระเก้าและชุมชนเสม็ดงาม โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่

- ผู้ผลิตเสื่อกกในจังหวัดจันทบุรีในชุมชนบางสระเก้า จำนวน 2 ท่าน
- ผู้ผลิตเสื่อกกในชุมชนเสม็ดงาม จำนวน 1 ท่าน
- นักสร้างสรรค์หรือนักออกแบบผลิตภัณฑ์ด้านเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 1 ท่าน

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความสนใจของผู้บริโภคต่อการนำเศษเสื่อกกจันทบูรมาออกแบบเป็นสินค้าสร้างสรรค์ กับกลุ่มตัวอย่างในช่วงวัย 18-60 ปี จำนวน 400 ท่าน โดยจัดทำแบบสอบถาม (Questionnaire) ในรูปแบบออนไลน์

3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์

นำข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณมาวิเคราะห์และออกแบบผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์จากเศษเสื่อกกจันทบูร โดยใช้แนวคิดการออกแบบสร้างสรรค์และแนวคิดอ็อปไซเคิล

4. การจัดแสดงและประเมินผล

จัดนิทรรศการ "ME MAT(CH)U" ที่หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร และเก็บข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจและความเข้าใจของผู้เข้าชม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเสื่อกก โดยคัดเลือกจาก 2 ชุมชนที่มีอัตราการผลิตเสื่อกกจันทบูรสูงในจังหวัดจันทบุรี คือ

- ผู้ผลิตเสื่อกกในพื้นที่ชุมชนบางสระเก้า จำนวน 2 ท่าน

- ผู้ผลิตเสื่อกกในพื้นที่ชุมชนเสม็ดงาม จำนวน 1 ท่าน
- 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสินค้าสร้างสรรค์ คือนักออกแบบผลิตภัณฑ์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสินค้าสร้างสรรค์ประเภทเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 1 ท่าน
- 3. กลุ่มผู้บริโภค คือประชาชนทั่วประเทศไทยช่วงอายุ 18-60 ปี จำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling)
- 4. ผู้เข้าชมนิทรรศการ ผู้เข้าชมนิทรรศการ "ME MAT(CH)U" ที่ตอบแบบประเมิน จำนวน 93 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

สำหรับผู้ผลิตเสื่อกก ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ

- ปริมาณเศษวัสดุที่เหลือจากกระบวนการผลิต
- ขั้นตอนที่เกิดเศษเสื่อ
- วิธีการจัดการกับเศษเสื่อในปัจจุบัน
- ความเป็นไปได้ในการนำเศษเสื่อมาต่อยอด
- ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

สำหรับนักออกแบบผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ

- หลักการออกแบบสินค้าสร้างสรรค์จากเศษเสื่อ
- ความเป็นไปได้ในการนำเศษเสื่อออกมาทำเป็นเฟอร์นิเจอร์
- เทคนิคในการนำเอกลักษณ์มาออกแบบ
- ข้อจำกัดในการผลิต
- ความทนทานของวัสดุ

2. แบบสอบถามออนไลน์สำหรับผู้บริโภค แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป (เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ ภูมิภาค)

ส่วนที่ 2: ความสนใจในสินค้าสร้างสรรค์จากเศษเสื่อจันทบูร

ส่วนที่ 3: การออกแบบสินค้าสร้างสรรค์ประเภทเฟอร์นิเจอร์ (ประเภทผลิตภัณฑ์ ปัจจัยในการเลือกซื้อ สไตล์ สี สัน ราคา)

3. แบบประเมินนิทรรศการจากผู้เข้าร่วมรับชมนิทรรศการ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป
- ส่วนที่ 2: ความสนใจในสินค้าสร้างสรรค์จากเศษเสื่อจันทบูร

- ส่วนที่ 3: ความเข้าใจในเนื้อหาและความพึงพอใจต่อการออกแบบและการจัดแสดง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ผลิตเสื้ออกในชุมชนบางสะพานและชุมชนเสม็ดงาม พบว่า

ด้านกระบวนการผลิตและเศษเสือก:

- มีเศษเสือกเหลือจากกระบวนการผลิตในปริมาณมาก จากหลายขั้นตอน ได้แก่ การย้อมสี การทอ การตัดแต่งขอบ และการตัดเย็บตกแต่งผลิตภัณฑ์
- เศษเสือกแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เศษที่เป็นชิ้นยังคงลวดลายและผ่านการย้อมสี และเศษที่เป็นเส้นกที่ผ่านการย้อมสี
- ปัจจุบันเศษเสือกส่วนใหญ่ไม่ได้รับการนำกลับมาใช้ประโยชน์

ด้านความเป็นไปได้ในการต่อยอด:

- ผู้ผลิตเห็นด้วยกับแนวคิดการนำเศษเสือกมาต่อยอดเป็นสินค้าสร้างสรรค์
- เศษเสือกมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในด้านความทนทาน ลวดลาย และพื้นผิว
- ข้อจำกัดคือความเปราะบางของวัสดุและความยากในการควบคุมคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบผลิตภัณฑ์ พบว่า

ด้านการออกแบบ:

- ควรคำนึงถึงหน้าที่ใช้สอย ความปลอดภัย ความสวยงาม และการสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น
- ความเป็นไปได้ในการทำเป็นเฟอร์นิเจอร์อยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะโคมไฟที่สามารถแสดงลวดลายได้ชัดเจน
- ควรใช้เทคนิคที่ช่วยคงเอกลักษณ์ของเสือก เช่น การหล่อเรซิน

2. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ จากแบบสอบถามออนไลน์ผู้บริโภค 400 คน พบข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐาน: พบข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 73.1)
- อยู่ในช่วงอายุ 18-28 ปี (Gen Z) ร้อยละ 95.7
- อาชีพหลักเป็นนักเรียน/นักศึกษาและพนักงานเอกชน/ราชการ
- มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี

- รายได้เฉลี่ย 10,001-20,000 บาท
- อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นส่วนใหญ่

ความสนใจในสินค้าสร้างสรรค์: พบข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

- ร้อยละ 55.9 ไม่เคยรู้จักเสื้อจันทบุรี
- ผู้บริโภคส่วนใหญ่สนใจซื้อเฟอร์นิเจอร์จากวัสดุท้องถิ่น
- เห็นด้วยกับการนำเศษเสื้อมาต่อยอดทำเฟอร์นิเจอร์
- มีความสนใจสูงต่อเฟอร์นิเจอร์ที่ทำจากเศษเสื้อมก

การออกแบบสินค้า: พบข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

- ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุดคือ "โคมไฟ"
- ปัจจัยสำคัญในการเลือกซื้อ (เรียงตามค่าเฉลี่ย): ความปลอดภัยและความแข็งแรง (4.81), การใช้งานและประโยชน์ใช้สอย (4.80), การออกแบบมีความสวยงาม (4.71) และราคาผลิตภัณฑ์ (4.62)
- สไตล์ที่ต้องการ: มินิมอล (Minimal Style) และร่วมสมัย (Modern Style)
- โทนสีที่ต้องการ: สีเอิร์ธโทน (Earth Tone) และสีดั้งเดิมของเสื้อจันทบุรี
- ช่วงราคาที่ยอมรับได้: 2,000-3,000 บาทขึ้นไป

3.ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คณะผู้วิจัยได้พัฒนาโคมไฟจากเศษเสื้อมกจันทบุรี 2 รูปแบบ:

รูปแบบที่ 1: "มณีจันทร์"

- เป็นโคมไฟระย้าสไตล์ร่วมสมัย
- ใช้โทนสีเอิร์ธโทน (สีส้มและสีน้ำตาล)
- ได้แรงบันดาลใจจากดวงจันทร์ในตราสัญลักษณ์จังหวัดจันทบุรี
- ใช้เทคนิคการหล่อเรซินเพื่อคงลวดลายและอัตลักษณ์ของเสื้อมก
- ออกแบบลวดลายทั้งหมด 7 รูปแบบ

รูปแบบที่ 2: "แฉววารี"

- เป็นโคมไฟตั้งโต๊ะสไตล์มินิมอล
- ใช้โทนสีฟ้า
- ได้แรงบันดาลใจจากน้ำตกพลิ้ว แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรี
- ใช้เทคนิคการหล่อเรซินเช่นเดียวกับรูปแบบแรก
- ออกแบบลวดลายทั้งหมด 3 รูปแบบ

4. ผลการจัดแสดงนิทรรศการ

นิทรรศการ "ME MAT(CH)U" จัดขึ้นระหว่างวันที่ 28 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2568 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

การออกแบบพื้นที่:

- จัดแสดงในลักษณะบ้าน เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง
- มีบอร์ดจัดแสดงอินโฟกราฟิกเกี่ยวกับประวัติและกระบวนการผลิตเสื้ออก
- จัดแสดงต้นกกและเสื้ออกจริง พร้อมฟื้นฟูเสื้ออกให้สัมผัส
- จัดแสดงโคมไฟทั้ง 2 รูปแบบ พร้อมตัวอย่างวัสดุและขั้นตอนการผลิต

กิจกรรม:

- การบรรยายเบื้องหลังความงดงามของเสื้ออก
- กิจกรรม "TEXTURE แห่งภูมิปัญญา" ให้ผู้เข้าชมสัมผัสพื้นผิวเสื้ออก
- การจัดแสดงเสื้ออกที่เป็นองค์ประกอบในโคมไฟ
- การจัดแสดงกระบวนการผลิตโคมไฟทุกขั้นตอน

ผลการประเมิน (จากผู้เข้าชม 93 คน):

ข้อมูลพื้นฐาน

- เพศหญิง ร้อยละ 73.1
- ช่วงอายุ 18-28 ปี (Gen Z) ร้อยละ 95.7
- ไม่เคยรู้จักเสื้อจันทบูรมาก่อน ร้อยละ 55.9

ความเข้าใจในเนื้อหา (มากกว่า 80% ให้คะแนนระดับ 5)

- เนื้อหาอธิบายที่มาและความสำคัญได้ชัดเจน
- เข้าใจว่ามีเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการทำเสื้ออก (มากกว่า 85%)
- เข้าใจแนวคิดการต่อยอดเศษวัสดุให้มีมูลค่าเพิ่ม
- เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความพึงพอใจด้านการออกแบบและการจัดแสดง (มากกว่า 80% ให้คะแนนระดับ 5)

- บ้ายคำอธิบายและสื่อประกอบอ่านง่ายและเข้าใจได้
- การจัดพื้นที่เดินชมสะดวก
- การนำเสนอมีความน่าสนใจและดึงดูด

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย การวิจัยนี้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ โดยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ด้านภูมิปัญญาเลือกกจันทบูร: การศึกษาพบว่าเลือกกจันทบูรเป็นงานหัตถกรรมที่มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 120 ปี มีการสืบทอดภูมิปัญญาจากชาวนวนและพัฒนาเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดจันทบุรี กระบวนการผลิตมีความซับซ้อนและต้องใช้ความชำนาญสูง แต่ก็ทำให้เกิดเศษวัสดุเหลือใช้ในปริมาณมากที่ไม่ได้รับการนำกลับมาใช้ประโยชน์

ด้านการออกแบบและพัฒนาสินค้าสร้างสรรค์: จากการสำรวจผู้บริโภค 400 คน พบว่าโคมไฟเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมสูงสุด คณะผู้วิจัยได้พัฒนาโคมไฟ 2 รูปแบบ คือ "มณีจันทร์" โคมไฟระย้าสไตล์ร่วมสมัยโทนสีเอิร์ธโทน และ "แฉววาริ" โคมไฟตั้งโต๊ะสไตล์มินิมอลโทนสีฟ้า โดยใช้เทคนิคการหล่อเรซินเพื่อคงอัตลักษณ์ของเลือกก ผลิตภัณฑ์ที่ได้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งในด้านความสวยงาม หน้าที่ใช้สอย และการสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ด้านการอนุรักษ์และสืบทอดคุณค่า: การนำเศษเลือกกมาพัฒนาเป็นสินค้าสร้างสรรค์ช่วยลดของเสียจากกระบวนการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุ และเป็นแนวทางในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดนิทรรศการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงคุณค่าของเลือกกจันทบูร โดยเฉพาะในกลุ่ม Gen Z ที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน

อภิปรายผล

ความสำเร็จของโครงการ: การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าแนวคิดอัพไซเคิลสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเศษเลือกกจันทบูรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ จักรสิน น้อยไร่ภูมิ และสิงห์ อินทรชูโต (2560) ที่กล่าวว่า การอัพไซเคิลคือการเพิ่มคุณค่าให้กับวัสดุเหลือใช้ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพสูงขึ้นและมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์โคมไฟที่พัฒนาขึ้นเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดสินค้าสร้างสรรค์ แนวคิดการออกแบบ และแนวคิดอัพไซเคิล ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าทั้งในมิติวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552) กล่าวไว้

การตอบรับของผู้บริโภค: ผู้บริโภคให้การตอบรับเชิงบวกต่อผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะในกลุ่ม Gen Z และ Gen Y ที่มีความสนใจสูงต่อสินค้าที่มีความยั่งยืนและสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ ที่ผู้บริโภคในยุคปัจจุบันมีความต้องการที่สูงขึ้นไปถึงระดับการยกย่องและการบรรลุตนเอง โดยการเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและสะท้อนค่านิยมส่วนบุคคล

การสร้างความรู้ความเข้าใจ: การจัดนิทรรศการสำเร็จในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาเลือกกจันทบูร โดยเฉพาะในกลุ่ม Gen Z ที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน (ร้อยละ 55.9) การให้ผู้เข้าชมมีส่วน

ร่วมผ่านกิจกรรมสัมผัสด้านสิ่งแวดล้อมที่ช่วยสร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำและเพิ่มความเข้าใจในคุณค่าของวัสดุ

ผลกระทบต่อชุมชน: โครงการนี้แสดงให้เห็นแนวทางในการสร้างรายได้เพิ่มให้กับชุมชนผู้ผลิตเหล็ก โดยการนำเศษวัสดุที่เหลือใช้มาสร้างมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนและการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจในงานหัตถกรรมไทยและอาจส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่

ข้อจำกัดและความท้าทาย: การดำเนินโครงการพบข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ ความยากในการควบคุมคุณภาพเนื่องจากเศษเหล็กมีความเปราะบาง การหล่อเรซินต้องใช้ทักษะและความปราณีตสูง และโครงคอปไฟที่จัดซื้อไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรองรับน้ำหนักเฉพาะ ทำให้มีข้อจำกัดด้านความแข็งแรง นอกจากนี้ระยะเวลาในการผลิตที่ยาวนานเนื่องจากต้องรอให้เรซินแข็งตัวสมบูรณ์ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิต

การศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม : ควรศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของการใช้วัสดุต่างๆ ในการผลิต เช่น เรซิน และหาทางเลือกวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมถึงการประเมินวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Assessment)

สรุป

การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าเศษเหล็กจันทรมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสินค้าสร้างสรรคที่สร้างคุณค่าใหม่ได้ทั้งในมิติวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ผ่านการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิมกับการออกแบบร่วมสมัย ผลิตภัณฑ์คอปไฟที่พัฒนาขึ้นได้รับการตอบรับเชิงบวกจากผู้บริโภคและผู้เข้าชมนิทรรศการ แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดนี้ไปขยายผลและพัฒนาต่อยอดในอนาคต เพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. **การศึกษาความทนทานและอายุการใช้งาน** ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความทนทานและอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากเศษเหล็ก รวมถึงการทดสอบในสภาวะการใช้งานจริง เพื่อพัฒนามาตรฐานการผลิตและคุณภาพที่เหมาะสม

2. **การศึกษาตลาดและช่องทางการจำหน่าย** ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของตลาดพฤติกรรมผู้บริโภค และช่องทางการจำหน่ายที่เหมาะสม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อวางแผนการผลิตและการตลาดที่มีประสิทธิภาพ

3. การศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ควรศึกษาวิจัยผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นกับชุมชนผู้ผลิตเสื้ออก เมื่อมีการนำเศษเสื้ออกมาต่อยอดเป็นสินค้าสร้างสรรค์ เพื่อประเมินความยั่งยืนของโครงการ

4. การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ควรศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการแปรรูปเศษเสื้ออก เช่น เทคนิคการประสานวัสดุ การพัฒนาสารยัดเกาะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบ

5. การศึกษาเปรียบเทียบกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ควรศึกษาเปรียบเทียบกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนาแนวทางการอนุรักษ์และสืบทอดที่เหมาะสม

6. การศึกษาการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่ ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางและกลไกในการถ่ายทอดองค์ความรู้การทอเสื้ออกและการพัฒนาสินค้าสร้างสรรค์สู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการสืบสานภูมิปัญญา

เอกสารอ้างอิง

จักรสิน น้อยไร่ภูมิ และสิงห์ อินทรชูโต. (2560). กระบวนการพัฒนานวัตกรรมวัสดุอัฟไซเคิลในประเทศไทย.

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jars/article/download/104451/83226/264645>

ปานฉัตต์ อินทรคัง. (2560) การออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม : แนวคิด รูปแบบ และการวิเคราะห์.

กรุงเทพมหานคร: อั้นลิมีต พรินติ้ง จำกัด.

ปรีศนา ตุ่มชัยพร. (2566). จากเสื้อสมเด็จสู่เสื้อจันทบูร . สืบค้น 23 มกราคม 2568

<https://www.finearts.go.th/chantaburilibrary/view/>

วรสุดา และสาทีนี. (2563). การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือทิ้งสู่ผลิตภัณฑ์ออกแบบตกแต่งและแฟชั่น:

ชุมชนต้นแบบเทศบาลเมืองเขารูปช้าง. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

<https://riss.rmuts.ac.th/upload/doc/202103/OWT6kHgCfHIAxOgAL5Vk/OWT6kHgCfHIAxOgAL5Vk.pdf>

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539) การออกแบบ : กรุงเทพมหานคร :โอเดียนสโตร์

สรिता น้อยดัด. (2564). จากเสื้ออกญวนสู่เสื้ออกจันทบูร.. สืบค้น 2 มกราคม 2568

https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:303553

สุทธิดา อุ่นจิต. (2562). Maison Carft อินทีเรียสาวชวนชุมชนหัตถกรรมเสื้อจันทบูรเหลืองชื่อ

ของจันทบุรี มาทำงานดีไซน์สุดเก๋ด้วยกัน. สืบค้น 23 มกราคม 2568 , จาก

<https://readthecloud.co/maison-craft/>

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). (2564). Upcycle เทรนด์ใหม่ของคนสายกรีน.

<https://www.okmd.or.th/okmd-kratooktomkit/4396/>

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2567). Upcycling เปลี่ยนขยะดอกไม้ให้
กลับมาใช้ซ้ำอีกครั้ง. <https://www.onep.go.th/upcycling-%e0%b9%>

อังกาบ บุญสูง. (2566). การออกแบบผลิตภัณฑ์ Upcycling จากผักตบชวา ด้วยกระบวนการคิดเชิง
สร้างสรรค์. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jica/article/view/262322/176456>